

Соціологія девіантної поведінки

Опис курсу

Дисципліна «Соціологія девіантної поведінки» є дисципліною вільного вибору студента, розробленою для освітньо-професійних програм бакалаврського рівня «Прикладна соціологія» та «Бізнес-соціологія» зі спеціальності 054 «Соціологія», що викладається у 4 семестрі в обсязі 4 кредити (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS)

Цей курс надає учасникам необхідний теоретичний та емпіричний матеріал для отримання ґрунтовних знань та практичних інструментів для професійного аналізу соціологічних аспектів девіантної поведінки.

Мета дисципліни – сформувати у студентів системне розуміння девіантної поведінки як соціального явища, її причин, форм прояву та наслідків, а також розвинути навички застосування соціологічних теорій та методів для аналізу та прогнозування девіантних процесів у суспільстві.

Завдання навчальної дисципліни:

- Ознайомити студентів з основними теоретичними підходами до вивчення девіантної поведінки, включаючи біологічні, психологічні та соціологічні теорії.
- Розглянути історичні та культурні контексти формування уявлень про девіантність та соціальні норми.
- Вивчити різні форми девіантної поведінки, такі як злочинність, наркоманія, проституція, суїцид, та інші.
- Проаналізувати соціальні фактори, що сприяють девіантній поведінці, включаючи бідність, нерівність, соціальну ізоляцію, та інші.
- Розвинути навички критичного аналізу досліджень девіантної поведінки та застосування емпіричних методів для її вивчення.
- Навчити студентів розробляти та оцінювати соціальні програми, спрямовані на профілактику та корекцію девіантної поведінки.
- Сприяти формуванню у студентів етичного ставлення до осіб, які проявляють девіантну поведінку, та розуміння необхідності соціальної інтеграції

Рекомендована література

Основна література:

1. Вольнова, Л. М. (2016). Профілактика девіантної поведінки підлітків: навчально-методичний посібник до спецкурсу «Психологія девіацій» для студентів спеціальності «Соціальна робота». Київ.
2. Головка, Н. І. (2017). Соціальна профілактика правопорушень: навчальний посібник. Київ: ДП «Видавничий дім «Персонал».
3. Гірняк, А., та Гірняк, Г. (2023). Форми девіантної поведінки у сучасних молодіжних субкультурах та їх соціально-психологічний аналіз. Психологія і суспільство, (1), 199-204.
4. Кікалішвілі, М. В. (2016). Біологічні теорії девіантної поведінки. Юридична наука, (3), 161-168.
5. Козубовський, Р. В. (2016). Соціальні детермінанти девіантної поведінки неповнолітніх. Наукові записки [Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя]. Психолого-педагогічні науки, (1), 27-31.
6. Макаренко, О. М., та Андрейчева, А. О. (2015). Поняття девіантної поведінки в соціальному та психологічному аспектах. Наукові записки НаУКМА. Педагогічні, психологічні науки та соціальна робота, (175), 61-64.

7. Ренжин, П. П. (2017). Девіантна поведінка як соціологічна категорія і проблеми її вивчення. *Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology*, 60(135), 80-83.
8. Рущенко, І. П. (2020). Соціологія особистості та девіантної поведінки [Електронний ресурс]. Харків: Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут».
9. Салата, І. В. (2022). Девіантна поведінка як соціально-психологічна проблема. Відповідальний за випуск: Анастасія ГРЕБЕНЮК. Редакційна група Відкритого міжнародного університету розвитку людини «Україна»: Петро ТАЛАНЧУК (головний редактор), Ганна, 148.
10. Csapodi, P., Takács, I., та György-Takács, K. (2011). Corruption as a deviant social attitude. *Public Finance Quarterly*, 56(1), 27.
11. Goode, E. (2022). *Deviant behavior*. Routledge.
12. Marx, G. T. (1999). Ironies of Social Control: Authorities as contributors to deviance through escalation, nonenforcement, and covert facilitation. У Н. N. Pontell (Ed.), *Social deviance: readings in theory and research* (3rd ed., pp. 7-20). Prentice Hall.
13. Matza, D., та Blomberg, T. G. (2017). *Becoming deviant*. Routledge.
14. Miethe, T. D., Troshynski, E. I., та Hart, T. C. (2017). Social conditions and cross-national imprisonment rates: Using set-theoretic methods for theory testing and identifying deviant cases. *Journal of Contemporary Criminal Justice*, 33(2), 152-172.

Допоміжна література

1. Гусаров, С. М. (2015). Девіантна поведінка: соціологічний, психологічний, юридичний аспекти. Харків.
2. Дубовик, К. (2018). Девіантна поведінка як соціальна проблема. *Актуальні проблеми державного управління*, (2), 21-27.
3. Рущенко, І. П. (2001). Соціологія злочинності. Харків: Національний університет внутрішніх справ.
4. Cloward, R. A., та Ohlin, L. E. (1999). Illegitimate means and delinquent subcultures. У Н. N. Pontell (Ed.), *Social deviance: readings in theory and research* (3rd ed., pp. 45-51). Prentice Hall.
5. *Deviance and social control: a reader / edited by R. Weitzer*. McGraw-Hill higher education. NY. 2002. 397 p.
6. Goffman, E. (1999). The moral career of the mental patient. У Н. N. Pontell (Ed.), *Social deviance: readings in theory and research* (3rd ed., pp. 426-438). Prentice Hall.
7. Humphreys, L. (1999). Tearoom trade. У Н. N. Pontell (Ed.), *Social deviance: readings in theory and research* (3rd ed., pp. 256-264). Prentice Hall.
8. Lemert, E. M. (1999). Primary and secondary deviation. У Н. N. Pontell (Ed.), *Social deviance: readings in theory and research* (3rd ed., pp. 53-56). Prentice Hall.
9. Stark, R. (2002). Deviant places. У R. Weitzer (Ed.), *Deviance and social control: a reader* (pp. 45-54). McGraw-Hill higher education.
10. Sutherland, E. H. (1999). Differential association. У Н. N. Pontell (Ed.), *Social deviance: readings in theory and research* (3rd ed., pp. 144-146). Prentice Hall.

Інтернет-джерела:

1. **ShortCutstv.** (2020). *Sociology of Deviant Behavior* [PDF]. Доступно на: <https://www.shortcutstv.com/wp-content/uploads/2020/02/sociology-of-deviant-behavior.pdf>
2. **Cengage Learning.** (2010). *Sociology of Deviant Behavior* by Marshall B. Clinard and Robert F. Meier. Доступно на: https://books.google.com/books/about/Sociology_of_Deviant_Behavior.html?id=VB3OezIoI44C
3. **SAGE Publications.** (2016). *Deviance and Social Control: A Sociological Perspective* by Michelle Inderbitzin, Kristin A. Bates, and Randy Gainey. Доступно на: <https://study.sagepub.com/inderbitzindeviance2e>
4. **National Criminal Justice Reference Service.** (1968). *Sociology of Deviant Behavior* (3rd ed.). NCJ Number 2353. Доступно на: <https://ojp.gov/ncjrs/virtual-library/abstracts/sociology-deviant-behavior-3d-ed>
5. **Cengage Instructor Center.** *Sociology of Deviant Behavior.* Доступно на: <https://faculty.cengage.com/works/9781133594154>
6. **Taylor & Francis Online.** *Deviant Behavior.* Доступно на: <https://www.tandfonline.com/journals/udbh20>
7. **National Criminal Justice Reference Service.** (n.d.). *Sociology of Deviant Behavior* (4th ed.). Доступно на: <https://www.ojp.gov/ncjrs/virtual-library/abstracts/sociology-deviant-behavior-4th-ed>
8. **Cengage UK.** (n.d.). *Sociology of Deviant Behavior, 15th Edition* by Clinard and Meier. Доступно на: <https://www.cengage.uk/c/sociology-of-deviant-behavior-15e-clinard-meier/9781133594154/>